

TE GENT

1. Op 1 januari 1977 werd Gent de grootste stad van België. Tien omliggende gemeenten werden bij Gent gevoegd : Oostakker, Sint-Amandsberg, Gentbrugge, Ledeborg, Zwijnaarde, Sint-Denijs-Westrem, Afsnee, Drongen, Mariakerke en Wondelgem. Gent heeft nu een oppervlakte van 15.642 ha. (op de 17de plaats wat betreft de oppervlakte) en telt 252.812 inwoners.

De gemeenteraad telt thans 53 leden. We hopen maar, dat door de fusie het oude Gent niet wordt verwaarloosd.

2. Een lezer vraagt ons : "Wie heeft de toelating gegeven tot het bouwen van de bunker in de Sint-Michielsstraat ?"

3. Te Woluwe-Sint-Lambert overleed op 25 oktober 1976 mevr. Simone Bergmans. Ze werd geboren te Gent op 7 december 1892. Ze was doctor in de kunstgeschiedenis en de archeologie en gaf les aan het Lyceum te Gent en aan de Ecole des Hautes Etudes. Als letterkundige schreef ze onder meer : *Le Patrimoine secret*, Faligan, Sébastien en Moi, ce malade. Haar voornaamste bedrijvigheid lag echter op het vlak van de kunstkritiek. Ze publiceerde *Les peintres de la vie profonde*, *L'Europe humaniste*, *La peinture ancienne, ses mystères, ses secrets* (1953) (Zie *Le Soir* 29,10,1976) Mevr. Simone Bergmans werd begraven op het gemeentelijk kerkhof te Gent. We vermoeden dat enkele van onze leden deze begaafde en artistieke dame hebben gekend.

4. In november 1976 vierde de Rotary-club van Gent zijn vijftigjarig bestaan. Ter dezer gelegenheid schonk de Rotary een belangrijke verzameling kunstwerken van Charles Doudelet aan de stad Gent. Deze verzameling bevat onder meer : 2.000 tekeningen, een vijftigtal schilderijen, een aantal litho's, boeken geïllustreerd door de kunstenaar, een beeldhouwwerk, het dodenmasker van Doudelet en een groot aantal brieven. Charles Doudelet, schilder en graveur behoorde tot de school van het symbolisme. Hij werd geboren te Rijsel in 1861; zijn ouders waren Gentenaars. Hij studeerde te Gent en is voornamelijk bekend als illustrator van de werken van Maeterlick. De belangrijke verzameling zal ondergebracht worden in het museum Van der Haeghen in de Veldstraat, waar het kabinet van M. Maeterlick reeds voor het publiek toegankelijk is en waar een zaal Victor Stuyvaert thans wordt ingericht. (*Le Soir* 19.11.1976)

5. De militaire bakkerij achter de Sint-Pietersabdij werd einde 1976 afgebroken. (zie *De Gentenaar* 20.11.1976)

In verband met het bouwjaar van de militaire bakkerij (zie *De Gentenaar* 21.11.1976) kunnen we het volgende meedelen : in het Jaarverslag van de stad Gent goedgekeurd op 27 september 1856 lezen we : "La boulangerie militaire est achevée depuis longtemps; la réception provisoire a été faite et la remise des bâtiments à l'autorité militaire aura lieu sous peu de jours". De bakkerij werd dus gebouwd in 1855-56; voorheen was de militaire bakkerij ondergebracht in het gewezen Sint-Agnete-klooster.

VRAAG EN ANTWOORD

VRAAG 75 van de Heer Statius J.: Zou iemand me kunnen zeggen welk oud kasteel in 1839 in de Nederscheldestraat stond en eventueel wat dat kasteel had te betekenen ?

VRAAG 76 : Kan iemand de oorsprong van de benaming Blaisant-vest verklaren ?

ANTWOORD OP VRAAG 74 DOOR DE HEER FR. VANDEN BROUCKE

Naar mijn weten was inderdaad in de periode 1900-1940 (?) te Sint-Amandsberg, Engelstraat huisnummer 1976 = de pottenbakkerij van Ch. Maes (vader) werkzaam.

Het bedrijf werd voortgezet na 14-18 (?) door de zonen Maes François en Jerome.

Volgens sommige bronnen was de feitelijke kunstenaar de oudste zoon Jules. Volgens andere personen die ook beweren de familie Maes gekend te hebben was de boetseerder een knecht (?).

Volgens een derde bron zou een dochter Maes = Weduwe Regnier te Sint-Amandsberg in de Verbindingstraat gewoond hebben. Doch op de plaatselijke bevolkingsdiensten is daar geen spoor van te vinden.

Jerome Maes de jongste zoon die een tijdje de pottenbakkerij voortzette zou laatst te Gent gewoond hebben in een huis op de Kalandenberg waar o.a. verzamelingen postzegels verkocht werden. François Maes moest einde 1916 bij gebrek aan afzet en ook bij tekort aan grondstoffen het pottenbakken stopzetten. Hij werd directeur van een "Amerikaans huis" ingericht door de Commission for relief in Belgium op de Dendermondsesteenweg.

Oorspronkelijk waren de voornaamste produkten van de pottenbakkerij Maes bloempotten, bakjes en schaaltes voor de bloemisterij e.d. Bij gelegenheid vervaardigde men er ook kaarspannen, vogels en allerlei kleine dieren, 't vrouwke met de kapmantel, een nabootsing van oude kaarslantaarnen en zo meer. Naar het heet legt men zich de laatste tijd vooral toe op het bakken van vazen en ander Vlaams kunstvaatwerk. Deze "poterie flamande" was gekleurd in verschillende tinten van groen, bruin, blauw en gele oker.

Daar het potwerk van Maes veel aftrok vond in Engeland draagt het veelal het inschrift "made in Belgium" en/of het nummer 125.

BIBLIOGRAFIE

Opnieuw kunnen we een groot aantal werken in verband met Gent vermelden; we beperken ons dan ook tot een zeer bondige opsomming.

Vooreerst de werken in verband met de herdenking van de Pacificatie van Gent.

1. *OPSTAND EN PACIFICATIE IN DE LAGE LANDEN*. Bijdrage tot de studie van de Pacificatie van Gent. Dit omvangrijk werk brengt ons de referaten van het tweedaags colloquium, dat gehouden werd te Gent op 22 en 23 oktober 1976. Het boek bevat achttien bijdragen, die de vrucht zijn van jaren studie door de referaathouders, allen prominente historici. Het boek bevat ook de tekst van het Pacificatieverdrag met begeleidende documenten en een aantal illustraties. Vakdeskundigen verklaren, dat het colloquium een nieuw licht heeft geworpen op de gebeurtenissen omstreeks 1576. Al wie belangstelling heeft voor deze periode van onze geschiedenis moet dit werk raadplegen. De uitgave werd verzorgd door de drukkerij Snoeck-Ducaju en kost 650 fr. Onze oprechte felicitaties aan de v.z.w. De Pacificatie van Gent, die het colloquium inrichtte.

2. *PACIFICATIE - COURANT*. Een speciaal nummer van *Clio* (nr. 189) werd geheel aan de Pacificatie van Gent gewijd. In verband met Gent bevat dit nummer de volgende bijdragen: "Gent vertrouwt op een duurzaam herstel van de vrede" en "Het Spaans kasteel te Gent ingenomen". Het maandblad *Clio*, uitgegeven door Ontwikkeling te Antwerpen, is bestemd voor de leerlingen van het middelbaar onderwijs, maar ook voor volwassenen is het zeer leerrijk.

3. *TRACTAET VAN DEN PEYS OF DE PACIFICATIE VAN GENT*. Deze brochure van 24 bladzijden is bestemd voor de Gentse jeugd "om bewust te worden van de waarden die onze voorvaders ons meegaven". De brochure werd kosteloos verspreid.

4. Door het stadsbestuur van Gent werden de volgende werkjes uitgegeven:

- Gids van het Stadhuis te Gent
- Museum voor Sierkunst. Gids voor de bezoeker.
- Gids van 's Gravensteen te Gent.
- Gids van de Sint-Pietersabdij te Gent.
- Bijlokemuseum. Beknopte gids.

Elk werkje bevat een zeer leesbare tekst met mooie illustraties. Ze-

ker zullen deze gidsen een groot succes kennen. Prijs : 25 fr. Verkrijgbaar in de historische gebouwen en in de Dienst voor Toerisme.

5. *ONZE-LIEVE-VROUW-SINT-PIETERS*. Korte schets. Geschiedenis en kunst. Ter gelegenheid van een tentoonstelling in de Sint-Pieterskerk werd deze brochure uitgegeven. We krijgen een geschiedenis van het kerkgebouw alsook een beschrijving van de talrijke kunstwerken, die in de kerk verzameld zijn.

6. *Suzanne Lilar : UNE ENFANCE GANTOISE*. We wensen de rijke inhoud van dit boek niet bondig samen te vatten. De titel is sprekend : we krijgen een prachtige, uiterst fijne autobiografie vol poëzie over de jeugdijaren van de letterkundige S. Lilar, die te Gent woonde voor de eerste wereldoorlog. Daarbij krijgen we een kijk op de Gentse burgerij van die tijd. De lectuur van dit literair werk durven we aan onze vrouwelijke leden zeker aanbevelen. Ze zullen er een waar genoegen aan beleven.

7. Door de Werkgroep van het Campo Santo met medewerking van het gemeentebestuur van Sint-Amandsberg werd eind oktober 1976 in de Sint-Amanduskapel de tentoonstelling Jan Frans Willems ingericht. Een catalogus werd uitgegeven met een korte levensschets van Jan Frans Willems door Prof. A. Deprez en een korte beschrijving van de 110 tentoongestelde documenten. We feliciteren de vereniging Campo Santo, die jaarlijks rond Allerheiligen aandacht vraagt voor een van de grote Vlaamse figuren (Van Duyse, J. de Saint-Genois, Loveling, enz.) en hopen, dat ze nog vele jaren haar piëteitsvol werk zal kunnen voortzetten.

8. *Het Leven van de Gentse Ziekenhuizen vanaf hun ontstaan tot op heden* door Dr. L. Elaut. Dr. Elaut, die altijd een grote belangstelling voor de geschiedenis van de geneeskunde heeft betuigd, vertelt ons de oorsprong en de geschiedenis van een 24 Gentse ziekenhuizen en dit tegen een achtergrond van sociale toestanden. Niemand beter dan prof. Elaut, die zijn ganse leven betrokken was in de geneeskunde en de verpleegkunde als hoogleraar en als arts, kon deze studie schrijven. "Het is een boeiend overzicht van het leven der Gentse ziekenhuizen in het licht van een eeuwenlange ontwikkeling der geneeskunde en der sociale hulpverlening" schreef een recensent. Het werk bevat ook talrijke illustraties. Prijs : 1.380 fr. (XII + 240 blz., formaat 245 x 175 mm., vollinnenband). Oplage : 600 exemplaren.

9. Katoenbaron zette zijn arbeiders in testament. (Lousberginstituut) in De Gentenaar van 19.10.1976.

10. De heer André Lecomte behaalde het licentiaatsdiploma aan het Hoger Instituut voor Stedebouw, Ruimtelijke Ordening en Ontwikkeling met zijn studie "Nieuwbouw in de stad Gent : analyse en stedebouwkundige konsekwenties. 1950-1974". Na een grondige ontleding van de huidige toestand worden de vergissingen gemaakt tijdens de periode 1950-1974 aangetoond. We hopen, dat met de besluiten van deze studie in de toekomst zal rekening worden gehouden. (zie de Gentenaar 12.11.1976)

11. *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen*. Deel 4 n.a.

Op 17 november jl. stelde de Minister van Nederlandse Cultuur, Mevrouw De Backer, op een persconferentie gehouden in de Gemeenteraadszaal van ons stadhuis, het boek voor "Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen" - Deel 4 n a.

Dit deel is uitsluitend gewijd aan de Gentse Kuip en is een vrij uitgebreide inventaris van ons ongelooflijk rijk architecturaal bezit. Het is een prachtig en luxueus, 677 blz. tellend boek. Alle merkwaardige gebouwen in de Kuip worden er in besproken. Het terugvinden van een bepaald gebouw gebeurt vlug en zonder moeite aangezien het besproken wordt bij de straat waarin het zich bevindt en dat alle straten alfabetisch geklasseerd staan.

Meer dan 300 foto's van normale grootte plus een compleet fotoarchief van meer dan 1.500 contactafdrukken. Voeg daarbij : 16 prachtige kleurenplaten, 23 plattegronden, 6 gekleurde deelplaten, 20 tekeningen en 1 vouwblad met schema van de stadsuitbreiding. Het eigenlijke inventariseringswerk gebeurde op precies 1 jaar tijd en werd op degelijke wijze uitgevoerd door 3 licentiaten in de Kunstgeschiedenis, Chris Bogaert, Kathleen Lanclus en Mieke Verbeeck, die tevens een kunsthistorische inleiding schreven over de behandelde architectuur. Ons lid Adriaan Linters leverde een bijdrage over de industriële archeologie en een andere van onze leden, Ir. André Mertens, lag aan de basis van heel wat merkwaardig fotomateriaal. De leiding en coördinatie berustte in de handen van Suzanne Van Aerschot. Mevr. Frieda Dambre-Van Tyghem schreef een algemene historische en geografische inleiding. (Ook al weer ene van onze leden !)

Uiterst verzorgde druk van Snoeck-Ducaju. Dit alles werd uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Nederlandse Cultuur.

De prijs : 880 fr. Duur ? Neen, belachelijk goedkoop. Het dubbele

van deze prijs zou zeker niet overdreven geweest zijn. Een goede raad aan al onze lezers : Schaf u zo vlug mogelijk dit standaardwerk aan. U zult er nooit spijt van hebben. Te bekomen in alle goede Gentse boekhandels.

12. De Heer Aaron Declercq behaalde het diploma van licentiaat aan het Hoger Instituut voor Stedebouw, Ruimtelijke ordening- en Ontwikkeling met zijn studie "De Beluiken in het kader van de stadsrenovatie te Gent". We hopen, dat aan deze grondige studie voldoende aandacht zal worden geschonken. (zie Vooruit : 26.11.1976 en De Gentenaar 30.11.1976 en 2.12.1976)

13. Onlangs verscheen de grammofoonplaat "Hier spreekt men... Gents nr. 3" van Leo Martin en Romain Deconinck. De plaat biedt zes teksten, de speeltijd duurt 30 minuten. Wie van een pittige volkstaal houdt, zal zeker deze plaat niet willen missen. (uitgave Omega)

14. *EEN SCHOOLVRIEND VAN EEN BIOGRAFIE*

Heeft de uitgever ons met een klaasgeschenk willen verrassen ? Ogen-schijnlijk wel want het was op 7 december dat ik het (natuurlijk op voorhand betaald) geschenk in kwestie in de bus kreeg.

Om verscheidene uiteenlopende redenen heet in het door Fibula-Van Dishoeck, Haarlem, genomen initiatief, het boek getiteld "Een Vlaamse graaf van Europees formaat Filips van de Elzas" op de markt te brengen, een heuglijke en welkome gebeurtenis. Primo omdat het boek een postuum werk is van Prof. Dr. Hans van Werveke, een van de uiterst zeldzame historici die zich volbloed Gentenaar mogen (mochten) noemen.

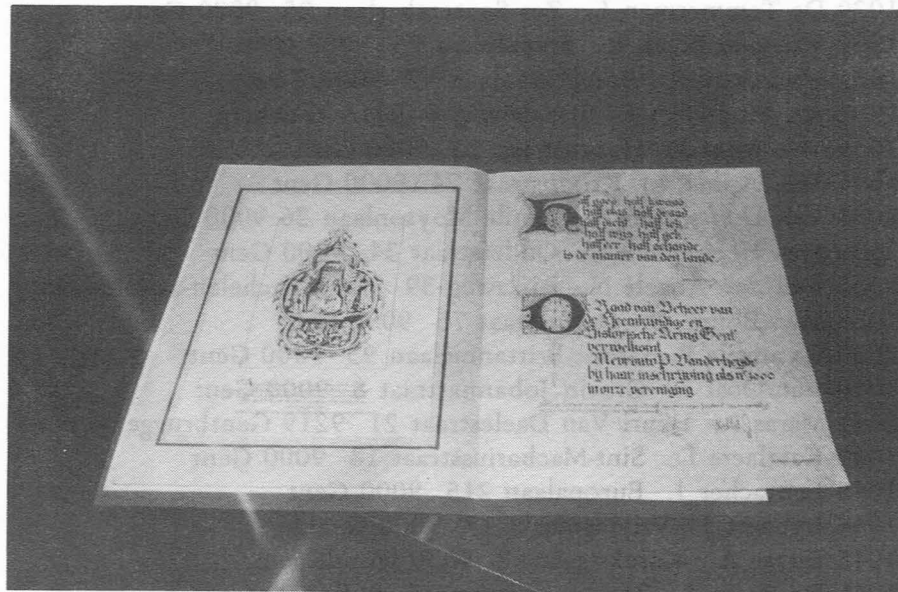
Het boek leest u als een boeiende roman, wat zeg ik, als een detectiveverhaal want voortdurend kruipt de auteur in de huid van een uitgeslapen Holmes.

Ik zal mij dan ook wachten een samenvatting van het verhaal te geven. Laat ik alleen maar aanstippen dat Filips vanuit alle hoeken bekeken wordt : als bouwheer (van het Gravensteen), als staatsman, als krijgsman, als kruisvaarder, als beschermheer van de kerk, als rechtsbedeler, als geletterde, als mens. Bovendien werd de tekst opgeluisterd door verklarende kaartjes en een oordeelkundige keuze van prachtig uitgevoerde foto's (40 in aantal) van in hoofdzaak kunstwerken en miniaturen uit handschriften.

Van meer dan een gelegenheid maakten we gebruik om te onderlijnen hoe groot Hans' waardering voor en verering van zijn vader was. Eens te meer leverde hij daarvan het bewijs door zijn laatste pennevrucht, kort voor zijn dood voltooid, aan die geliefde vader op te

dragen : "Ter nagedachtenis aan mijn vader, Alfons Van Werveke, eerste conservator van 's Gravensteen." (V.W.)

LIDKAART NR. 1.000

Dat een specifiek Gentse vereniging gesticht in 1971 nauwelijks 5 jaar later haar 1.000e lid zou inschrijven, zullen wel weinigen bij de stichting vermoed hebben. De Kring had dan ook gemeend dat het niet paste deze lidkaart zo maar langs de post op te sturen en heeft dit symbolisch gebeuren een klein beetje luister willen bijzetten.

Op 26 september jl. werd in de zaal van de A.S.L.K. deze lidkaart overhandigd aan Mevrouw P. Vanderheyde uit St.-Martens-Latem. Als geschenk ontving zij het prachtig boek "Het Gent van Geo Langie". Geo die aanwezig was op deze kleine plechtigheid, had er aan gehouden aan Mevrouw Vanderheyde bloemen aan te bieden. Verder ontving zij nog een oorkonde. Zeker een mooi geschenk als men weet dat ze gemaakt werd door onze vriend, de gekende Gentse calligraaf Gust Rouquart.

Op een van de foto's kunt u deze oorkonde zien. Op de andere bemerkt u ons Lid nr. 1.000 omringd door Geo Langie en enkele bestuursleden van onze Kring.

KENT U HET TIJDSCHRIFT "ONS HEEM"

Uw bond is aangesloten bij het provinciaal Verbond voor Heemkunde, dat zelf deel uitmaakt van het Landelijk Verbond voor Heemkunde. Het tweemaandelijks tijdschrift van het Landelijk Verbond voor Heemkunde bevat 282 blz. en 103 afbeeldingen en kost 250 fr. te storten op postrekening 000-0495981-20 Verbond voor Heemkunde, v.z.w. St.-Martens-Latem. Elke jaargang bevat een of twee speciale themanummers. Van de oude jaargangen kunnen slechts de bijzon-

dere nummers, gewijd aan tin, haard, tegel, boerderijen, herbergen, Dr. J. Weyns, kant, ijzeren afsluitingen, heemschut en heemtaal afzonderlijk bekomen worden. Bestellingen van die nummers, alsmede oude jaargangen en andere uitgaven dienen schriftelijk overgemaakt aan Lic. A. SMEYERS, Grootveldstraat 12, 1641 Alseberg.

Erratum : decembern timer 5de jaargang : Laatste regel blz. 252 : Lees "In 1605" en niet "In 1505".

TOEN DE FRANSE KONING DE GENTSE WITTE KAPROEN DROEG !

Op 28.4.1413 brak te Parijs onder het volk een opstand uit tegen de koning Karel VI en de misbruiken en willekeur die aan zijn hof heersten. Die revolte werd geleid door Simon le Coutelier, die als bijnaam had : "Caboche". De opstandelingen werden naar die naam "Cabochiens" geheten. Op die tijd verbleef Jan zonder Vrees te Parijs, waar hij zeer populair was. Alhoewel zijn persoonlijke vriend, de hertog van Bar, door de Cabochiens was aangehouden reageerde hij niet. Bloedige dagen volgden : aanhoudingen werden door de opstandelingen gedaan en zelfs de koninklijke familie kreeg het benauwd. Om de gemoederen te sussen benoemde de koning vooraanstaande Cabochiens tot hoge posten. Een ervan werd kanselier, een andere kapitein van Parijs, enz. Te midden van die woelingen arriveerden te Parijs afgezanten van de Staten van Vlaanderen. Ze kwamen Jan zonder Vrees vragen, zijn zoon, de latere Filips de Goede, die bij zijn vader was, voor zijn opvoeding terug naar Gent te sturen. De afgevaardigden werden op het stadhuis door de Cabochiens op een uitbundige wijze ontvangen. Ze roemden er de onwrikbare wil en de opstandigheid van de Vlamingen en in het bijzonder van de Gentenaars. Ze verbroederden seffens en er greep een banket plaats. Dáár schonken de Gentenaars enige witte kaproenen, als een teken van vriendschap, aan de opstandige Parijzenaars. Voorzien van deze hoofddeksels trokken de 'Cabochiens' de stad in en eisten van de dauphin en andere hoogwaardigheidsbekleders aan het Franse hof; dat zij ze op het hoofd plaatsten, wat gebeurde. Ook Karel VI deed dit en coiffeerde zich met de Gentse Witte Kaproen ! Eeuwen later zal Lodewijk XVI hetzelfde doen met de frysische muts.

ALFONS DE BUCK

(Bijlage bij Ghendtsche Tydinghen Januarinummer)

DE KL...

'k Zei aan mijn wijf eens met verdriet,
'k En vind geen stof meer voor een lied,
Of klucht aaneen te stooten; (bis)
'k Vaag al uw liedjes aan mijn kont,
Dicht van den bok zijn kl... (bis)

Daarmee die wist ik nu toch iet,
Ik pak een pen en schreef subiet,
Wat koe en peerdenpooten; (bis)
'k Was wed'rom welgezind en blij,
Ik sloege daar op een, twee, drij,
Een liedje uit mijn kl... (bis)

Ik was laatst op 'nen achternoen,
Op 't ijs een wandeling gaan doen,
Met kloefen aan mijn pooten (bis)
Het ijs die lag zodanig glad,
Mijn wijf die rolde op haar gat,
En ik vloog op mijn kl... (bis)

Ik speelde laatst eenen soupé,
En 'k smulde daar eens lekker mee,
'k Moest mée mijn vrienden stooten (bis)
Zij schonken mij gedurig wijn,
Ik kreege daar nu toch fijn,
Een stuk al in mijn kl... (bis)

'k Zag in de maneschijn een paar,
Zij praatten lieflijk met malkaar,
Hij ging haar nooit verstooten; (bis)
Hij zweerde 't meisje eeuw'ge trouw,
Hij ging ze nemen voor zijn vrouw,
Maar 't was voor haar te kl... (bis)

De Franschman trok naar 't oorlogsveld,
Om te gaan vechten 'lijk nen held,
Om Frankrijk te vergrooten; (bis)
Zij trokken spoedig naar Berlijn,
Maar toen zij kwamen aan de Rhyn,
't Was tegen hulder kl... (bis)

Wanneer gij vraagt een pintje bier,
Den baas bestelt u mêe plezier,
Maar let wel op zijn pooten; (bis)
Uw glas is bijna vol mêe schuim,
Daarbij een bomke van 'nen duim,
Hij kan goed menschen kl... (bis)

Vreest geen gevaar gij jonge jeugd,
En laat de glazen vol van vreugd,
Tegen malkander stooten; (bis)
Al preekt de paster nog zo fel,
En dreigt hij met het vuur der hel,
't Is al voor ons te kl... (bis)

Om voor zijn zonden te voldoen,
Moet 't boerke een offrande doen,
Van beesten klein en grooten; (bis)
De paster heeft het zo gepreekt,
Al wat hij in zijn renne steekt,
Dat slaat hij in zijn kl... (bis)

Gij mannen past op uw vrouw,
Stelt in den biechtstoel geen betrouw,
Nog in den priesters pooten; (bis)
Al leest hij in ne kerkenboek,
Hij heeft ook liefde in zijn broek,
En streeken in zijn kl... (bis)

'k Heb geen soldaten meer vandoen,
Zoo sprak de paus met veel fatsoen,
Vertrekt maar met de booten; (bis)
En laat mij toch een beetje g'rust
G'hebt lang genoeg mijn voeten gekust,
Kust nu een beetje mijn kl... (bis)